

Imprimat legal.

Anul II.

Aiud, 15 Aprilie 1926.

No. 16.

# Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar  
MARIAN SASU.

## Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.  
iar pentru comitele școlare și partit. 150 lei.  
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

## Insertiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancațe nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

**Un număr 3 lei.**

## Problema învățământului.

Din programul noului guvern.

O preocupare tot așa de vie a guvernului nostru o va constitui dezvoltarea învățământului. Incredințați că originea tuturor apucăturilor primejdioase, este în bună parte lipsa unei culturi, care trebuie să rămâe armonică și sănătos îndrumată, pe fiecare din treptele sale, guvernul va îngriji de răspândirea învățământului la sate, pentru ca acei cari au ajuns stăpâni pe-o bucată de pământ și au fost înarmați și cu dreptul de vot, să dobândească și lumina necesară înțeleptei lor folosiri. Pe lângă opera de răspândire a învățământului elementar, va trebui să se reorganizeze, potrivit nevoile timpului și experiența trecutului, atât școala secundară, cât și învățământul superior. Conștienți de necesitatea ca aceste trepte ale culturii să fie urcate de toate elementele destoinice, care compun rezerva noastră națională, asigurându-se astfel preponderența firească a elementului românesc, într'o țară, care trebuie să rămână mai presus de toate românească, nu înțelegem totuși să se închidă porțile învățământului nostru elementelor minoritare, care voesc să se cultive, și pe cari împrejurările istorice ni le-au impus ca colaboratori la viața noastră de stat. Cultura a fost întotdeauna un teren de înfrățire, în orice caz de apropiere sufletească, iar preponderența națională, la care avem tot dreptul, trebuie să o menținem și să o dezvoltăm, nu restrângând artificial puterile altora; ci crescând stăruitor puterile noastre proprii.

O atare politică este de altfel în concordanță cu toată concepțiunea noastră asupra minorităților etnice, cuprinse între hotarele

țării noastre, pe care le-a lărgit în ultimii ani, nu o lăcomie imperialistă, ci o reintrare în drepturi necontestate. Față de aceste minorități, credem că trebuie să facem o largă politică de înțelegere și de dreptate, fiindcă experiența suferințelor noastre trecute, nu urmează să ne fie un imbold la răzbunări nefolositoare, ci dimpotrivă, un îndemn la toleranță și mlădiere sufletească.

Aspirațiile firești ale populațiilor minoritare nu vor afla nici o piedică în măsurile noastre de guvern, le vom examina și satisface cu bunăvoință, convinși că prosperitatea și mulțumirea sufletească a acestor populații, departe de-a reprezenta o slăbire, alcătuiește o parte integrantă din prosperitatea și strălucirea Statului.



## Metodica scris-cetitului.

de V. ZDRENGHEA, inv. dir.

### Metodul sonizării (fonetic.)

2

După cum s'a văzut mai sus asupra metodului sonizării a insistat și Ickelsamer, totuși au trebuit să treacă aproape treisute de ani până când s'a făcut un pas înainte spre *sonizare*. Meritul de a fi introdus în școli acest metod este al inspectorului de școale Henric Stefani.

Acest metod constă din următoarele :

1. Mai întâiu trebuia să se învețe toate vocalele ca cele mai ușor de exprimat.

2. După terminarea lor se trecea la consonante, a căror rostire trebuia să fie pur fonetică, adecă să nu să zică: be ge ef, em sau cum s'ar zice la noi bi, gi, fi, mi ci numai b, g, f, m.

După ce cunosc elevii toate literile se trece la cetirea treptată cu cuvinte de una, două și mai multă silabe.

4. Cetirea să se facă deodată, adecă copilul să nu cetiască literile pe rând și apoi să spună cuvântul ca d. e. casa = casa, ci dintr'odată: casa, iar pentru a ajunge acest scop, copiii trebuie să cetiască așa, încât sonurile spuse cântând să se contopiască unele într'altele de ex. *ccaaassaaa*.

Metodul acesta numit de unii al „sâsăitului, mârăitului și zumăitului” a fost îmbunătățit de alți metodicieni ca Olivier, Krug, Graser, cari au introdus în el și deprinderile de vorbire, de scris și de analiză a cuvintelor, cari exerciții trebuiau să premeargă cetitului și scrisului.

Astăzi metodul curat al sonizării nu se mai întrebunțează, aducându-i-se învinuirea, că negligează la început exercițiile de vorbire, iar învățarea singuraticelor litere, fără deprinderi de cetire obosește prea mult pe elev.

## Metodul scripto-legiei.

Pasul următor dela Stefani și Krug îl face Graser, care a date naștere unui nou metod, *metodului scriptologiei*.

Graser cerea în cartea sa: „Școala elementară pentru viață 1817” ca mai întâiu să *vorbim* cu copilul, apoi să *scriem* pentru că acesta ar fi mersul natural. Scrisul și cetitul să nu se deschilinescă, ci să se învețe la un loc.

Metodul acesta constă din următoarele :

1. Exerciții pregătitoare pentru scris.
2. Exerciții de vorbire la intuiție.
3. Exercițierea de ziceri întregi și descompunerea lor în cuvinte.
4. Desfacerea cuvintelor în silabe, pronunțarea corectă a acestora, numărul lor în cuvântul respectiv.
5. Desfacerea silabelor în sunuri, cari, câte și în ce ordine urmează ele.

Cu cât se fac mai temeinic aceste deprinderi cu atât se va ușura cetitul și scrisul.

Astfel metodul scriptologiei are acea preferință față de al sonizării că.

1. Ceeace face elevul însuși se întipărește mai bine în minte.
2. Elevii sunt în continuu activi.
3. Deprinderile sunt variate și potrivite și ca lecții în afară de școală.
4. Scrisul și cetitul se ajută împrumutat.
5. Metoda este mai naturală.

## Metodul cuvintelor normale.

Atât metodul sonizării, cât și cel al scriptologiei merg pe una și aceeași cale în ce privește învățarea cetitului, anume purced dela singuraticile sunuri, din cari se compun cuvinte, *așadară au un mers sintetic*, deși la început se purcede în *mod analitic*. Călea aceasta însă nu e cea naturală, după care copilul *învață să vorbiască*, căci el la început nu aude numai sunuri singuraticice, *ci cuvinte întregi*. Natura ne oferă totdeauna lucruri întregi, nu numai părți singuraticice. Asupra acestui fapt, — asupra *mersului analitic*, a atras atențiunea francezul Iacotot, care zice: „Eu încep cu fapte, *cu întregul*, pentrucă natura crează totdeauna ceva întreg, iar omul cu mintea sa cuprinde mai întâiu întregul. Învățăm poate copiii să cunoască mai întâiu notele, *apoi tonurile* și în urmă melodiile? Arătăm copilului staminii și apoi planta sau viceversa? Învățăm pe copiii să cunoască vreun animal prin aceea că le arătăm oasele? . . . Domnul Hristos a dat apostolilor săi definițiuni și reguli, sau le-a dat mai întâiu fapte? Așadară, dacă e natural să purcedem dela fapte, dela cunoscut,

dela întreg, pentruce să nu purcedem și în limbă astfel? Dece dela sonurile necunoscute, dela literile moarte? Dece nu *dela vorbe vii, dela ziceri*. Acestea sunt cunoscute copiilor sunt concrete; toate celelalte sunt *abstracții*, de cari copilul se înspăimântă ca de un cadavru."

Credincios acestui principiu al său el cetia copiilor istorioara: „Telemach din Fenelon” ca să desvolte interesul copiilor apoi se opria la zicerea primă, care încă eră ceva întreg: „Calypso nu se putea mângâia de depărtarea lui Ulyisse”. După ce o cetia de mai multeori, arătând totdeauna singuraticile cuvinte, punea pe copii s'o repeteze de atâtea ori, până o știau de rost, însă așa ca copiii s'arate cuvintele chiar și pe sărite, ca astfel forma lor să se întipărească mai bine în minte. Dupăce copiii știau ceti cuvintele din zicere, *după impresia totală*, urma desfacere lor în silabe, iar după cunoașterea acestora, numai singuraticile sonuri, slovenind și silabinând cuvântul, d. e. C<sup>a</sup> - a = ca \*l y p \* = lyp, \*s - o = so etc. La zicerile următoare prin *asociare* se căută ce eră necunoscut și se învăța.

Un partizan și sprijinitor insemnat al francezului Iacotot a fost dascălul german Karl Seltsam, care îmbunățește intrucâtva metodelui Iacotot. El se folosește, ce e drept de povești făurite, dar scurte și *mai aproape de mintea copilului*, cum e următoarea: „Franz, Franz, vino mai curând la mine”. Așa strigă odată Franz. „Uite numai uite, aici e un om de plumb, rocul îi e vânat și roșu. Calul pe care șade e brun și pare a fi foarte mândru etc.

În această piesă nu e nici un cuvânt cu două silabe — se'nțelege în limba germană — e deci multă ușurare. Seltsam mai aduce și acea îmbunătățire, că — pe când Iacotot *slovenită*, el se folosește de *sonizare*.

Acest principiu de a porni dela *un ce întreg* a fost recunoscut de metodicianii cei mai buni, însă i-au aflat și unele scăderi, anume:

1. Că exercițiile de vorbire la zicerile compuse anume, ca să nu cauzeze greutatea la cetit — lipsesc aproape cu totul.
2. Că zicerile model — deși simple — totuși se contrazic uneori cu principiul didactic „pornește dela concret”!
3. Că — în fine se întâmpină mari greutatea la scris.

Meritul cel mai mare de a fi perfecționat metodelui Iacotot este al lui Vogel. După el s'aleg gradat, o seamă de cuvinte, de regulă *substantive*, cari servesc ca norma pentru cetit și scris, de unde și provine numele de „*metodelui cuvintelor normale*”.

Trăsăturile distinctive ale acestei metode sunt:

1. Combinarea scrierii cu cetirea Vogel propune forma *legografă*, metodistii mai noi preferă pe cea scriptolegă.
2. Mersul analitico-sintetic la fiecare lecție.
3. Orice cuvânt normal este reprezentat printr'o icoană, ca să deștepte numai decât o *imagină* în mintea copilului, pentru

a nu vorbi fără să se gândească.

4. Număroase exerciții de scriere și citire în fiecare lecție, binegradate și bineproporționate.

Dintre metodele întrebuintate pân'acum la scris celit metodelul cuvintelor normale s'a dovedit mai bun. Totuși lumea pedagogică nu s'a mulțumit nici cu atât, ci a căutat și alte căi, prin cari să ușureze și mai mult învățarea scriscetitului. Așa au inventat alte două metode: *metodul fononimic și metodul sunetelor vii*.

a) *Metodul fononimic*. Esențialul acestui metod e că prin *mimică*, care ia forma unei literi, mai de multeori tipărită, și printr'un sunet corespunzător mimicei, în urma unei povești scurte *fabricată anume*, s'ar întipări mai bine în minte, atât forma ei cât și sunetul corespunzător.

Mai în detal se poate reazumă acest metod în următoarele:

1. Exerciții de scriere, cari însă servesc numai pentru câștigarea unei îndemnări la scris.

2. Exercițiile de citit sunt superflue, de oarece se purcede în mod sintetic dela singuraticele sunete.

3. Mai întâiu se fac cunoscute vocalele, apoi consonantele cu cari — cu fiecare în parte — se fac deprinderi cu vocalele învățate;

Mersul unei lecțiuni se face cam așa:

a) Se spune o poveste în care ocură des sunetul respectiv și se face semnul mimic corespunzător.

b) Copiii imitează mimica și sunetul învățătorului.

c) Învățătorul face mimica, copiii răspund cu sonul, sau viceversa.

d) Învățătorul desemnează litera pe tablă, copiii o numesc.

e) Copiii scriu litera pe tăblițe.

f) Se fac deprinderi de citit. Un exemplu pentru litera „m”: Învățătorul le spune, că măcelarul a cumpărat un vișel; când l-a luat de funie cu 3 degete, vaca a mugit: mmm. Copiii spun cum a făcut vaca și arată cele 3 degete, ca și cum ar țineă de funie. Se desemnează cele 3 degete în forma lui „m”. Copiii îl scriu pe tăblițe. Va urma.



## Un raport școlar al lui Eminescu.

Prietenul nostru d. Emil Isăcescu, ziarist și funcționar din Vaslui, ne trimete, după manuscritele originale ale genialului nostru poet Mihail Eminescu, două rapoarte pe care le tipărim cu deosebită plăcere.

Iată unul din aceste rapoarte:

„D. Nicolae Habar, învățătorul din comuna Bârzești, pl-

Stemnic, ácel județ, este normalistul cel mai bun, care-a eșit în anul școlar 874—75 din institutul Vasile Lupu. Prezentându-se puțin mai târziu cu cererea sa, n'am putut să-l recomandez decât pentru singura școală de gradul I-ii, ce mai rămăsese vacantă, adică pentru cea din Bârzești. Numitul s'a plâns însă în mai multe rânduri că administrația comunală nu găsește mijloace, nici pentru a-i întreține viața de toate zilele măcar.

Vă fac atent d-nule Prefect, că salariile dela stat se plătesc odată la trilunie și că prin urmare, dacă comuna nu avansează nimic învățătorului, acesta e neapărat redus, de-a muri de foame. Vă mai amintesc adresa mea Nr. 293, în care am permis cuvintele, că, „învățătorii rurali mai buni ar trebui să simță întotdeauna, că ochiul administrației județiene e îndreptat asupra lor și a silințelor lor; de aceea trebuie ca prevederile bugetare comunale să li creeze mijloacele materiale pentruca ei să poată îngriji în deplină liniște de îndatoririle lor“.

În această adresă am citat ca recomandabil și pe învățătorul Niculae Habar. S'ar putea deci, ca comuna să avanseze învățătorului mijloacele de existență din prevederile anului viitor sau printr'un credit suplimentar; și aceasta e cu atât mai ușor, cu cât comptabilitatea comunelor e mult mai simplă și mai ușor de suprăvăzut decât acelea ale administrațiilor centrale“.

„Răzeșul“ Bârlad.

Revizor școlar (ss) *M. Eminescu*



## Partea oficială.

**Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștiențios de către cei vizați.**

No. 801—1926.

Cu regret am constatat, că mulți dintre învățătorii noștri, fie în afaceri oficiale fie particulare, nu știu să ne înainteze un raport cum se cade. Pe lângă faptul că multe din aceste rapoarte sunt scrise pe petice de hârtie, adeseori lipsite de numărul de ordine și stampila oficială, mai sunt apoi scrise într'un stil vrednic de condamnat, cu o ortografie plină de greșeli, care ne uimește. Pentru îndreptarea acestor stări de lucruri, cari nu servesc nici decât spre cinste celor ce le comit, pe viitor dispunem următoarele:

1. Fiecare raport trebuie să fie scris pe hârtie curată, având mărimea de lipsă, dar la nici-un caz sub  $\frac{1}{4}$  coală.

2. Ori ce fel de corespondență va fi scrisă *legibil*, cu o *ortografie corectă* și într'un *stil simplu, clar și precis*.

3. *În fiecare raport se va trata numai o singură chestiune, al cărei mic rezumat apoi se va arăta totdeauna în fruntea raportului.*

4. Rapoartele oficiale vor fi provăzute totdeauna cu numărul oficial de ordine și stampila școalei.

5. *Corespondența în chestiuni particulare, ca cereri de concedii, transferări, înaintări, beneficii etc. întotdeauna se va timbra legal, contrar nu se va lua în considerație.*

No. 1051—1926.

Pentru încungiuurarea neplăcerilor împreunate cu ridicarea salariului dela Percepție invităm pe domnii învățători din plasa *Sebeș* ca până la 20 l. c. să facă dovadă la Percepția respectivă, că a achitat impozitul către stat cel puțin pe o jumătate de an. Aceasta dispoziție de altfel e de a se executa și de către domnii învățători din celelalte plăși ale județului.

No. 800—1926.

Ținem ca să atragem din nou atențiunea serioasă a dlor directori și învățători ca să *frecventeze regulat școala*, dând exemplu de ordine, punctualitate și stăruință continuă. În consecință dimineața și după amiazi vor intra cu 10 minute mai înainte de începutul lecțiilor pentru a primi elevii și aduce în rând clasa. După timpul reglementar de recreații va intra de asemenea imediat în clasă, unde își va vedea conștientos de indatoririle sale. Întârzierile dela lecții deci nu sunt admise, și dacă ele vor trece peste 5 minute se vor considera ca lipsiri pentru o oră întreagă, atrăgând după ele sancțiunile convenite. Domnii directori sunt indatorați, ca să comunice la finele lunei revizoratului aceste întârzieri, făcându-i în prima linie pe dâșșii responsabili de neglijențele de aceasta natură ale învățătorilor de sub ordinea dâșșilor.

Ce privesc concediile se va ținea în samă următoarele:

1. Nimenea nu va putea părăsi școala fără concediu aprobat în regulă.

2. Concedii se pot cere numai cu stricta observare a ordinelor privitoare la concedii.

3. Cu excepția cazurilor de forția majoră, concediul se poate lua numai după ce a fost obținut.

4. Concediile se vor cere și aproba numai în cazuri bine motivate.

5. Concediile se vor cere totdeauna prin direcțiunea școalei. Cererile înaintate pe altă cale nu se vor lua în considerație.

6. Directorii nu pot acorda nici-un concediu.

7. Toate absentările nemotivate vor fi imediat pedepsite.

8. Direcțiunile și Comitetele școlare sunt indatorate a raporta

Revizoratului toate absențele Corpului didactic dela cursuri.

9. Domnii subrevizori sunt invitați a controla executarea acestor dispoziții și a ne raporta imediat orice abatere pentru a putea lua măsurile cuvenite.

No. 802—1926.

Invităm din nou pe domnii directori și învățători ca să execute cu acuratețe dispozițiunile noastre anterioare privitoare la conducerea elevilor în Dumineci și serbători la sf. biserică. Sub nici un motiv nu e îngăduit să se intrelase aceasta indatorire cardinală prin care deprindem pe micii elevi ca să devină oameni buni și morali. La școlile cu mai mulți învățători nu e de ajuns ca unul singur să conducă toți elevii la biserică, ci fiecare învățător să-și conducă la biserică clasa sa. Trebuie adeca ca toți învățătorii să cerceteze sf. biserică, căci numai prin aceasta se va da pildă poporului ca să se cerceteze biserică de către toți și toate. Atragem deci atențiunea tuturor, că lipsele dela biserică le vom considera ca lipse dela școală.

No. 1137—1026

Onor. Minister al Instrucțiunii ne face cunoscut prin ordinul Nr. 26101—1926, că în prezent nu se mai publică locurile vacante în vederea transferărilor ce se vor face anul acesta. Pentru transferări va servi numai tabloul general publicat în luna Ianuarie a. c. așa cum prevede art. 124 din lege, aliniatul prim.

Orice loc declarat vacant după această dată rămâne să se publice în Ianuarie 1927.

## ȘTIRI.

\* D. Petre Ghițescu, directorul general al învățământului primar și normal din ministerul instrucțiunii, a fost delegat să cerceteze situația învățământului primar și normal din provinciile alipite.

\* D. S. R. Formac, subdirectorul general al învățământului primar, a fost delegat să îndeplinească funcțiunea de director general.

\* D. Emil Hoge, a fost delegat să îndeplinească funcțiunea de sub-director general la direcția

învălmântului primar normal, în locul d-lui S. R. Formac delegat ca director general.

\* Ziarele scriu, că Ministerul instrucțiunii va reveni asupra tuturor numirilor inamovibile de inspectorii generali, inspectorii și revizorii școlari făcute sub guvernul trecut, întrucât nu toate au fost făcute în conformitate cu prescripțiile legii.

În special foarte multe din aceste numiri n'au îndeplinit condițiunile de stagi.